

กฎหมายกับการคุ้มครองศิลปิน โดยพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิง

(Entertainment Industry Act) ของรัฐ New South Wales ประเทศออสเตรเลีย *

กรภัทร ปัญญานิช**

๑. บทนำ

อุตสาหกรรมการบันเทิงของออสเตรเลียนั้นมีความคึกคัก หลากหลาย และเต็มไปด้วยโอกาสต่าง ๆ มากมายให้ไขว่คว้า ไม่ว่าจะเป็นสถานที่จัดแสดงดนตรี สถานที่จัดแสดงสด บริษัทผลิตรายการโทรทัศน์ ไปจนถึงผู้ผลิตสื่อบนโลกออนไลน์ (online influencers) และอุตสาหกรรมบันเทิงของออสเตรเลียนยังคงเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการเติบโตที่เพิ่มขึ้นก็ยิ่งทำให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วย^๑

รัฐบาลของรัฐ New South Wales ประเทศออสเตรเลียมีการควบคุมดูแลตัวแทน ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถานที่จัดงานในอุตสาหกรรมบันเทิง ภายใต้พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิง ปี ๑๙๘๙ (the Entertainment Industry Act 1989) พระราชบัญญัตินี้ถูกประกาศใช้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมบันเทิงซึ่งส่งผลให้ศิลปินต้องตกอยู่ในความเสี่ยงจากการถูกเอาเปรียบหรือการดำเนินงานที่ไม่เป็นมืออาชีพ

โดยวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ได้แก่

- ๑) ส่งเสริมการพัฒนาและการเติบโตของอุตสาหกรรมบันเทิง
- ๒) กำหนดแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมสำหรับอุตสาหกรรมบันเทิง
- ๓) จัดตั้งช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนและไกล่เกลี่ยปัญหาในอุตสาหกรรมบันเทิง
- ๔) พัฒนาระบบหรือแผนการดำเนินงานที่ช่วยให้อุตสาหกรรมบันเทิงสามารถควบคุมดูแลตนเองได้

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในฐานะกลุ่มศิลปิน โดยกำหนดให้ตัวแทน ผู้จัดการ และที่ปรึกษาของสถานที่จัดงานในอุตสาหกรรมบันเทิงต้องมีการขอใบอนุญาต

*บทความประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๘

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑Alex Solo. “Entertainment Industry Act: Compliance for Australian Businesses” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘, จาก <https://sprintlaw.com.au/articles/entertainment-industry-act-compliance-for-australian-businesses/>

และปฏิบัติตามกฎระเบียบเกี่ยวกับอัตราการเรียกเก็บส่วนแบ่งจากศิลปินและการเก็บรักษาเอกสารทางการเงินต่าง ๆ

ที่ผ่านมาหน่วยงานพัฒนากฎหมาย (Better Regulation Office) ได้ทบทวนระบบการออกใบอนุญาตดังกล่าวเมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. ๒๐๐๙ และพบว่าระบบดังกล่าวไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น รัฐบาลของรัฐ New South Wales จึงมีมติให้ยกเลิกระบบการออกใบอนุญาต โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีการปฏิรูปพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิงนี้ก่อน เพื่อให้มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอื่น ๆ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การทบทวนครั้งนี้เป็นการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานพัฒนากฎหมาย (Better Regulation Office) และ หน่วยงานแรงงานสัมพันธ์ (Office of Industrial Relations) และมีการเผยแพร่เอกสารเสนอแนะนโยบาย (Options Paper) เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชน โดยเอกสารดังกล่าวได้เสนอแนวทางการปฏิรูป พร้อมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทบทวนบทบัญญัติตามกฎหมายอุตสาหกรรมบันเทิง และวิธีการส่งข้อเสนอแนะไปยังรัฐบาล^๒

๒. สารสำคัญ

๒.๑ ความหมาย

พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิง (Entertainment Industry Act) เป็นกฎหมายระดับมลรัฐที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ทำงานในแวดวงบันเทิง โดยเฉพาะศิลปิน นักดนตรี และทีมงานเบื้องหลัง ยกตัวอย่างเช่น ในรัฐ New South Wales มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ the Entertainment Industry Act 2013 ส่วนรัฐอื่น ๆ ในออสเตรเลียก็อาจมีกฎหมายที่แตกต่างออกไปหรืออาจไม่มีกฎหมายด้านนี้อยู่เลย

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจในการอุตสาหกรรมบันเทิงจำนวนมากต้องอาศัยการดำเนินงานในระดับประเทศหรือระดับรัฐ การทราบถึงว่าพื้นที่ใดบ้างที่อยู่ภายใต้กฎหมายดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

สารสำคัญของพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวข้องกับหน้าที่การกำกับดูแลการทำงานของศิลปินและตัวแทนของศิลปิน เช่น ผู้จัดการของศิลปินและตัวแทน โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในเรื่องสัญญาและการจ่ายค่าตอบแทน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการขอใบอนุญาตของผู้จัดการศิลปิน เพื่อป้องกันการเอาเปรียบหรือการจัดสรรรายได้อย่างไม่เป็นธรรมหรือมีการปรับแต่งทางบัญชี โดยหลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือ ความเป็นธรรม ความโปร่งใส และการทำให้ทุกฝ่ายได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม^๓

^๒MUSIC NSW. “Entertainment Act Review”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘, จาก

<https://www.musicnsw.com/workshops/entertainment-act-review/>

^๓อ่วงแล้ว เชิงอรุณที่ ๑

๒.๒ แนวปฏิบัติตามกฎหมาย

- ☐ กฎหมายกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับผู้จัดการศิลปิน ศิลปิน สถานที่จัดการแสดงต่าง ๆ และธุรกิจด้านการบันเทิงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในรัฐ New South Wales
- ☐ การกำหนดให้ธุรกิจในการอุตสาหกรรมบันเทิงต้องจดทะเบียนรูปแบบธุรกิจให้ถูกต้อง มีการขอใบอนุญาต และจัดทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน เพื่อดูแลจัดการผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม
- ☐ การดำเนินงานที่เป็นปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายแรงงาน กฎหมายผู้บริโภค กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอุตสาหกรรมบันเทิง
- ☐ การคำนึงถึงความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และการปฏิบัติตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เนื่องจากเป็นกฎหมายสำคัญที่มีความเสี่ยงหลายประการหากไม่ปฏิบัติตาม^๔

๒.๓ การกำหนดให้มีระบบการออกใบอนุญาต สำหรับผู้จัดการศิลปินหรือตัวแทนอื่น ๆ

ระบบการออกใบอนุญาตในพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิง ค.ศ. ๑๙๘๙ และข้อบังคับว่าด้วยอุตสาหกรรมบันเทิง (the Entertainment Industry Regulation) ค.ศ. ๒๐๐๔ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ตัวแทนหรือผู้จัดการศิลปินในอุตสาหกรรมบันเทิง รวมถึงที่ปรึกษาของสถานที่จัดงานต่าง ๆ มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และให้การดำเนินงานร่วมกับศิลปินหรือผู้ว่าจ้างเป็นไปโดยมุ่งเน้นการคุ้มครองผลประโยชน์ของศิลปิน

กล่าวคือ พระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์เพื่อลดความเสี่ยงที่บุคคลที่ไร้จรรยาบรรณ หรือขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมจะเข้ามารับผิดชอบการทำงานของศิลปิน ซึ่งอาจส่งผลให้ศิลปินได้รับความเสียหายทางการเงิน การสูญเสียความก้าวหน้าทางการทำงาน หรือถูกลดทอนภาพลักษณ์ที่มีต่อสาธารณชน

๒.๔ ระบบการออกใบอนุญาต

กฎหมายกำหนดให้การประกอบธุรกิจในฐานะตัวแทนศิลปิน ผู้จัดการศิลปิน หรือที่ปรึกษาสำหรับสถานที่จัดงานในอุตสาหกรรมบันเทิง โดยไม่ได้รับใบอนุญาตนั้น ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย ซึ่งผู้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือผู้จัดการศิลปินในอุตสาหกรรมบันเทิงอาจต้องมีใบอนุญาตมากกว่าหนึ่งประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่มีการดำเนินการร่วมกับศิลปิน

^๔ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ ๑

ในการขอใบอนุญาตรายปี ผู้ที่ขอรับใบอนุญาตจะต้องมีคุณสมบัติเป็นบุคคลที่เหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือ ต้องมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมบันเทิงได้อย่างเหมาะสม และต้องแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมบันเทิงได้

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดมาตรการกำกับดูแลในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม เช่น บัญชีทรัสต์ (บัญชีเงินฝากที่ตัวแทนหรือผู้จัดการต้องเปิดแยกต่างหากจากบัญชีส่วนตัวเพื่อจัดการเงินของศิลปิน) เงินค้ำประกันที่ต้องวางไว้ตามกฎหมายเพื่อเป็นหลักประกันในกรณีมีข้อพิพาท การกำหนดค่านายหน้า และข้อกำหนดเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวแทนศิลปิน^๕

Sia ศิลปินชื่อดังระดับโลกของออสเตรเลีย เจ้าของเพลงฮิตระดับโลกอย่าง Cheap Thrills

ที่มา: <https://hypebeast.com/2018/3/sia-cheap-thrills-video>

๒.๕ พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิง (Entertainment Industry Act) ฉบับใหม่ ค.ศ. ๒๐๑๔ ของรัฐ New South Wales

เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. ๒๐๑๔ รัฐ New South Wales ออกกฎหมายฉบับใหม่เพื่อกำกับดูแลอุตสาหกรรมบันเทิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับทุกฝ่ายทั้งศิลปิน ตัวแทน และผู้จัดการ โดยกฎหมายนี้มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมให้กับศิลปินมากยิ่งขึ้น และกำหนดข้อบังคับที่เข้มงวดขึ้นต่อกลุ่มตัวแทนและผู้จัดการศิลปิน โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- ☐ ตัวแทนศิลปินและผู้จัดการศิลปินจะถูกเรียกรวมกันว่า “ผู้แทนของศิลปิน” (performer representatives)
- ☐ การกำหนดเพดานส่วนแบ่งรายได้ที่ผู้แทนของศิลปินสามารถเรียกเก็บจากศิลปินได้

^๕ อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ ๒

- ☐ การกำหนดกฎระเบียบใหม่ที่ควบคุมข้อตกลงและสัญญาทั้งหมด ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๑๕ เป็นต้นไป
- ☐ มีการกำหนดประมวลจริยธรรม (Code of Conduct) ที่ผู้แทนของศิลปินทุกคนต้องปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่กฎหมายฉบับใหม่มีผลบังคับใช้ ก็ทำให้เกิดคำถามมากมายจากกลุ่มตัวแทนศิลปิน ผู้จัดการศิลปิน และศิลปิน เช่น ผู้แทนของศิลปินหมายถึงบุคคลใด สัญญาระหว่างศิลปินและผู้แทนศิลปินเดิมเป็นโมฆะหรือไม่ เขตอำนาจของกฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมเพียงใด และบุคคลใดที่ถือเป็นศิลปินภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งคำถามเหล่านี้เป็นการสะท้อนถึงความไม่แน่ชัดที่ยังคงมีอยู่ในการตีความและการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับใหม่^๖

๓. บทสรุป

พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมบันเทิง (Entertainment Industry Act) มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองศิลปินจากการถูกเอาเปรียบและการดำเนินงานที่ไม่เป็นธรรม โดยกำหนดให้ตัวแทนและผู้จัดการต้องมีใบอนุญาตและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ชัดเจน รวมถึงการควบคุมอัตราค่านายหน้า การจัดการทางการเงิน และจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ เพื่อสร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความปลอดภัยในการทำงานของศิลปินภายในอุตสาหกรรมบันเทิง และมีการปรับปรุงพัฒนามากกฎหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองศิลปินให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

^๖Digby Law. “The Entertainment Industry Act – what does it all mean?” . สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘, จาก <https://digbylaw.com/the-entertainment-industry-act-what-does-it-all-mean/>